

ONI NIJESU HTJELI DA ČUTE: JANKO VUČINIĆ

Istina se kuje vruća

Predsjednik Sindikata *Željezara* je, prije dvije godine, javnosti jasno i argumentovano predočio da MNSS ne ispunjava investicione obaveze. Među onima koji su ga potom šikanirali i progonili zbog *odavanja poslovne tajne* našao se i ministar ekonomije Branko Vujović

SINDIKALAC KOJI
PRIMJEROM PORUČUJE
– ZVIŽDITE NA
NEPRAVDU: Janko
Vučinić

Trebala je to biti samo još jedna, za Crnu Goru tako uobičajena, privatizaciona prevara. Ovog puta u trouglu: Vlada, nikšićka *Željezara* i njeni novi vlasnici, skriveni iza of šor kompanije neinventivnog (i netačnog) naziva *Crnogorski specijalni čelici* (MNSS). Nikšić, uostalom, pamti i mnogo veće obmane. Inicijatori one što je prethodila privatizaciji *Pivare Trebjesa* završili bi u zatvoru u makar

150, od 180-tak, članica UN. Drugo smo mi.

ZATEČENI U LAŽI: Pravo i pravda nemaju šansu u zemlji kojom vladaju ljudi ubijedeni u ispravnost maksime da mnogo puta ponovljena laž postaje istina.

„Do kraja 2008. većinski vlasnici najvećih preduzeća su poštovali obaveze iz ugovora”, ponovio je ministar ekonomije **Branko Vujović**, po ko zna

koji put, krajem prošlog mjeseca, „To smo konstatovali kroz sve izvještaje. Nažalost, kriza je dovela do toga da se ne poštuju obaveze u mjeri koja je bila predviđena ugovorima, posebno kod velikih sistema kao što su KAP i *Željezara*...”.

Svako koga makar malo interesuje proces privatizacije u Crnoj Gori zna da to što govori gospodin ministar nije istina. Trebalo bi da i on to zna. Ako

ni zbog čega drugog, a ono zato što je još prije dvije godine **Janko Vučinić**, predsjednik sindikata *Željezare*, javno-sti jasno i argumentovano predočio da MNSS ne ispunjava svoje investicione obaveze. Među onima koji su ga potom šikanirali i progonili zbog *odavanja tajne* našao se i ministar Vujović. Zato danas ne može reći da nije bio obaviješten. Vučinićeva odiseja po sudovima nije završena. Prije se čini da tek počinje.

Ova priča je započeta u oktobru 2008. godine. Zastupnici MNSS-a saopštili su da će radnicima *Željezare* septembarske zarade biti umanjene za 12 odsto pošto nijesu ispunili zacrtani plan proizvodnje. Naumu se suprotstavio fabrički sindikat.

U saopštenju koje je potpisao Janko Vučinić navedeno je da se na zastarjelim postrojenjima i sa lošom sirovinom ne može proizvesti 22 hiljade tone čelika koliko je poslovodstvo planiralo. „Po mišljenju sindikata i radnika osnovni razlozi za neispunjenje takvog plana su nekvalitetan čelični otpad i neispravnost i dotrajalost postrojenja”, saopštio je Vučinić, „To otvara priču o investicijama u fabrici. U posljednje dvije godine nije investirano u kompaniju, iako su za ovu godinu bila predviđena ulaganja od oko 20 miliona eura, a 14 miliona za prošlu”. Vučinić je precizirao da se radnici brinu za izostanak investicija pošto, na osnovu njih, sude o ozbiljnosti novog (trećeg po redu) vlasnika i šansama za opstanak *Željezare*.

Konačno, Sindikat je zaprijetio štrajkom za slučaj da uprava ne izmjeni odluku o smanjenju plata. Vizionarski je procijenio da u *Željezari* „nema dovoljno čeličnog otpada, koji je osnovna sirovina za proizvodnju, pa se može desiti da poslodavac prije radnika obustavi rad fabrike”. Upravo to se dogodilo koju nedjelju kasnije.

VEĆ VIĐENO: Dva dana nakon sindikalnog saopštenja, poslovodstvo *Željezare* je Vučiniću najavilo skori otkaz. U njihovom saopštenju je rečeno da su Vučiniću dostavili *opomenu pred otkaz*, pošto je „javno saopštio podatke o poslovanju preduzeća i

NIKŠIĆKI NIZ

Gotovo istovremeno kada i Vučinić, ili nekoliko dana ranije, iz *Željezare* je istjeran i dr **Miraš Đurović**, nekadašnji glavni inženjer, direktor pogona i izvršni direktor te fabrike. Đuroviću je, nakon 32 godine rada u *Željezari* otkaz uručen iz obrazloženje da je „kontinuirano svojim ponašanjem izražavao nelojalnost poslodavcu, iznosio neistine i dezinformacije, prikupljao podatke i neovlašćeno ih saopštavao drugim licima”!

Na vrlo sličan način postupilo je i poslovodstvo *Rudnika Boksita* koji mjesec kasnije. Ono je dalo otkaz **Radomanu Batrićeviću** i **Dragomiru Peroviću** uz obrazloženje da su „netačnim informacijama iznijetim u javnost naštetili ugledu firme”. Njihov grijeh bio je taj što su kao članovi Izvršnog odbora sindikata *Boksita* javnosti prenijeli informaciju da su plate rudarima smanjene za 30 do 40 odsto.

Konačno, i **Dušanka Knežević**, radnica nikšićkog *HTP Onogošt* morala je da zatraži zaštitu suda nakon što je dobila otkaz zbog sumnje da je medijima dostavila dokumenta sa „poslovnim tajnama” preduzeća.

I NJIMA ŠTETI JAVNOST: Rudnici Boksita

tako nanio nenadoknadivu štetu poslovnom ugledu kompanije”. Uprava je predsjedniku sindikata poručila da „njegovo ponašanje šteti interesima i poslodavca i zaposlenih i izaziva uznemirenje”. Prijetnje su realizovane 10. novembra 2008. kada je Vučiniću uručen otkaz. Ujedno, zabranjen mu je ulazak u fabrički krug.

Sve se odvijalo po već mnogo puta viđenom scenariju. Nadređeni rijetko sa oduševljenjem dočekaju

pojavu *duvače u pištaljku*, *zviždače* odnosno *whistleblowers*-e u svom okruženju. Riječ je o ljudima koje od tihe većine odvaja spremnost da prijave nedolično ponašanje u svom poslovnom okruženju (prevaru, pljačku, korupciju, kršenje zdravstvenih ili bezbjednosnih pravila) - nadređenima, policiji, pravosuđu ili medijima.

I po pravilu, taj im postupak doneće pregršt nevolja. *Slučaj Vučinić* se

savršeno uklopio u kliše.

Stanley Adams, direktor *Hoffmann-LaRochea*, podnio je prijavu Evropskoj ekonomskoj zajednici (današnja EU) zbog namještanja cijena u svojoj kompaniji. Završio je u pritvoru, lažno optužen za industrijsku špijunažu. **Christoph Meili**, noćni čuvar u Swiss banci, otkrio je svijetu da njegovi poslodavci uništavaju dokaze o ušteđevini žrtava Holokausta koje je banka morala vratiti njihovim porodicama. Švajcarske vlasti su željele da mu sude zbog navodnog odavanja bankarske tajne pa je završio kao politički azilant.

Zagrepčanka **Vesna Belanović** je objelodanila da je njeno preduzeće – hrvatska *Industrija nafte* (INA) koruptivnim radnjama oštećena za više od 100 miliona eura: „Primijetila sam da nema tri broda, da je nestalo 40 cisterni, da se sabotira vlastiti vozni park...”. Dobila je otkaz. Potencijalni poslodavci su upozoreni da je ni slučajno ne smiju zaposliti, pa je minulih deset godina umjesto na radnom mjestu provela – po sudovima.

Tako gledano, Janko Vučinić je čak dobro prošao. Ono jeste – Inspekcija rada je rutinski odbila njegov prigovor na rješenje o otkazu. I jeste ga policija, na osnovu lažnih optužbi, privela nakon skupa podrške koji je na kapiji *Željezare* organizovao Vučinićev sindikat. Jeste, i ministar ekonomije

Branko Vujović je u septembru naredne godine odbio susret sa predstavnicima Sindikata *Željezare* objavljujući da ne može da primi delegaciju koju predvodi čovjek koji nije zapošljen u fabrici.

Vučinić je odlukom suda, ipak, vraćen na posao.

Proljetos je javnost, uz pomoć NVO MANS i *Monitora* upućena u dokumenta koja dokazuju da je Sindikat sa pravom tvrdio da vlasnik *Željezare* ne investira u modernizaciju fabrike i tako

krši ugovorene obaveze. Javnost je tada upoznata sa postojanjem dokumenta koji su, 6. jula prošle godine, potpisali ministar ekonomije Branko Vujović i **G.H.J. de Haas**, u ime MNSS, u kome stoji da većinski vlasnik *Željezare* „u prva dva investiciona perioda nije izvršio svoje investicione obaveze”.

Baš onako kako su tvrdili Vujović i njegove kolege u jesen 2008. godine. A zašto Branko Vučinić i ove jeseni priča neke druge priče – to on najbolje zna.

U ČEMU JE ŠTOS:

Možda je *štos* u članu sporazuma koji je potpisao sa predstavnicima MNSS a koji kaže: „Svaka strana je saglasna i garantuje da neće preduzeti bilo kakve pravne radnje protiv druge Strane i druga Strana neće biti ugrožena u vezi prethodnih kršenja ugovora, incidenata prevare, nemara ili

Vučinić neće da zašuti. Nego opet, u nedavnom razgovoru za *Monitor* otkriva *poslovne tajne*. I sprema se da na sudu brani pravo nikšićkih željezaraca da rade ono što znaju i govore ono što misle

bilo kakvih drugih pogrešnih radnji...”. Ili je stvar u nečemu drugom, uglavnom prošlogodišnji sporazum ne pominje tri automobila marke *ševrolet* kupljena za upravu *Željezare* prije dvije godine za 150 hiljada eura. Iako je, prema tadašnjim tvrdnjama nikšićkih radnika, tada to bila

ako ne jedina a ono sigurno najveća investicija MNSS-a u ovu fabriku.

Sve to, opet, nije smetalo Vujoviću da se sjeti Janka Vučinića onda kada su ga nezadovoljni rudari *Boksita* pozvali da ih, kao resorni ministar, obiđe tokom protesta u jami Biočki stan. E, Branko je tada pozvao Janka da mu pravi društva pred nezadovoljnim rudarima i *drži strah*. Nije mu smetalo to što Vučinić ne radi u *Boksitima*.

Kao što mu ni danas ne smeta da, po naređenju **Mila Đukanovića**, Janku Vučiniću i njegovim kolegama iz *Željezare* ponovo prijete – malo sudom, malo stečajem.

Vučinić neće da zašuti. Opet, u nedavnom razgovoru za *Monitor* otkriva *poslovne tajne*: „Danas imamo najmanju proizvodnju od postanka *Željezare*. Imamo 1395 zaposlenih u stalnom radnom odnosu od kojih su polovina tehnološki višak i treba ih istjerati. Ministar široke ruke i ekonomije Branko Vujović oslobodio je MNSS, na račun radnika *Željezare*, obaveze da uplaćuju novac za stambeni fond. Država im je žirirala za kredit od 30 miliona eura koje će, kako stvari stoje, vraćati poreski obaveznici...”. I sprema se da, ponovo, na sudu brani pravo nikšićkih željezaraca da rade ono što znaju i govore ono što misle.

Takvi su vam Janko Vučinić i Branko Vujović. Ministar oblikuje vladajući model – šutite da vam ne bude gore. Sindikalac primjerom poručuje – *zviždite* na nepravdu, možda će nam od toga svima biti bolje.

Zoran RADULOVIĆ

MINISTAR OBLIKUJE MODEL – ŠUTITE DA VAM NE BUDE GORE: Branko Vujović